

Motion till riksdagen 2013/14: MJ521

av Kew Nordqvist m.fl. (MP)

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

1 Sammanfattning

Regeringen föreslår en dramatisk nedskärning av landsbygdsprogrammet. Jämfört med anslaget för 2013 blir det 1,3 miljarder kronor 2014, 1,8 miljarder kronor 2015 och sammanlagt 6,6 miljarder kronor under perioden 2014–2017 (summan av anslagen 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* plus 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*).

Miljöpartiet de gröna föreslår att landsbygdsprogrammet ökar med 558 miljoner kronor per år jämfört med regeringens förslag (anslag 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*). Av detta kommer 258 miljoner kronor från återföring av intäkterna från skatt på konstgödsel. Samtidigt vill vi ändra inriktningen och förbättra träffsäkerheten. Medlen ska gå i första hand till åtgärder för att främja övergången till framtidens ekologiska jordbruk och ersättningar för miljöåtgärder, i andra hand till andra ändamål som tillämpad forskning och metodutveckling för jordbruket. Utöver detta har vi särskilda satsningar i andra utgiftsområden på sammanlagt 340 miljoner kronor för verksamheter som regeringen har finansierat genom landsbygdsprogrammet (200 miljoner kronor för bredband på landsbygden och 140 miljoner kronor för biogas, inom utgiftsområden 19 respektive 21).

Vi föreslår att anslagsposten *Åtgärder för ekologisk produktion* återinförs med ett anslag på 60 miljoner kronor per år för vissa åtgärder för att öka produktion och konsumtion av ekologisk mat. Detta finansieras delvis genom neddragningar i anslagen 1:16 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* (17 miljoner kronor) och 1:20 *Stöd till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* (10 miljoner kronor).

Vi satsar drygt 65 miljoner kronor på annat miljömålsrelaterat arbete inom jordbruksområdet genom anslag 1:8 *Statens jordbruksverk* (22 miljoner kronor av en totalökning på 41 miljoner kronor) och 1:24 *Sveriges lantbruksuniversitet* (45 miljoner kronor av en totalökning på 65 miljoner kronor). För att behålla höga ambitioner kring forskning av biologisk mångfald vill vi satsa

Fel! Okänt namn på

15 miljoner kronor på Artdatabankens arbete med Nationalnyckeln inom SLU (anslag 1:24).

Miljöpartiet har en nollvision för avverkning av de skogsområden av allra störst vikt för biologisk mångfald. För detta satsar vi 2014 sammanlagt 115 miljoner kronor mer än regeringen på anslag 1:1 *Skogsstyrelsen* (15 miljoner kronor) och anslag 1:2 *Insatser för skogsbruket* (100 miljoner kronor). Satsningen trappas upp stegvis.

Vi föreslår 20 miljoner kronor per år mer än regeringen till anslag 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för åtgärder för att förebygga och kompensera rovdjursskador, och därmed förebygga konflikter kring rovdjurspolitiken.

Vi ser stora behov att förbättra villkoren för djuren och föreslår därför ett djurskyddspaket på 98 miljoner kronor 2014, varav 49 miljoner kronor satsas inom utgiftsområde 23 (19 miljoner kronor inom anslag 1:8 *Jordbruksverket* för arbete med föreskrifter, tillsyn och forskning, 5 miljoner kronor inom anslag 1:24 *Sveriges lantbruksuniversitet* för Nationellt center för djurvälstånd, 20 miljoner kronor avser inrättandet av en djuretisk ombudsman och 5 miljoner kronor går till ett 3R-center för alternativ till djurförsök).

2 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen för 2014 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

3 Anslag

Tabell 1 Anslagsförslag 2014 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:1 Skogsstyrelsen	405 533	+15 000
1:2 Insatser för skogsbruket	257 873	+100 000
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	115 093	
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	107 298	
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	12 933	
1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124 349	
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	37 778	+20 000
1:8 Statens jordbruksverk	521 089	+41 000
1:9 Bekämpande av växtskadegörare	5 000	
1:10 Gårdsstöd m.m.	5 932 000	
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	144 100	
1:12 Finansiella korrigeringar m.m.	75 472	
1:13 Strukturstöd till fisket m.m.	23 985	
1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	75 412	
1:15 Livsmedelsverket	304 035	
1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	88 660	-17 000
1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	42 913	
1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 665 527	+558 000
1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 993 633	
1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	32 830	-10 000
1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	4 116	
1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1 029	
1:23 Främjande av rennäringen m.m.	107 915	
1:24 Sveriges lantbruksuniversitet	1 702 926	+65 000
1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	495 660	

Fel! Okänt namn på

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177	
<i>Nya anslag</i>		
Åtgärder ekologisk produktion		+60 000
Inrättande av djuretisk ombudsman		+20 000
3R-center för alternativ till djurförsök		+5 000
Summa	15 278 336	+857 000

4 Motivering

4.1 Dramatisk nedskärning av landsbygdsprogrammet

Regeringen föreslår en dramatisk minskning av landsbygdsprogrammet. Jämfört med anslaget för 2013 blir det 1,3 miljarder kronor mindre 2014, 1,8 miljarder kronor mindre 2015 och sammanlagt 6,6 miljarder kronor mindre under perioden 2014–2017. Minskningen avser anslagen 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* plus 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Nedskärningen motsvarar 20–25 procent av programmets budget.

2014 börjar en ny programperiod. Regeringen anger i sin budget att EU:s bidrag till landsbygdsprogrammet minskar med 1,953 miljarder euro 2007–2013 till 1,747 miljarder euro för den nya programperioden 2014–2020. Vid en växelkurs på 9 kronor per euro betyder det en minskning av EU-bidragen med ca 265 miljoner kronor per år. Den merparten av kommande års nedskärning beror alltså på regeringens beslut.

4.1.1 Ett dråpslag mot landsbygden

En sådan drastisk minskning kommer ofrånkomligen att få stora konsekvenser. Vilka dessa blir framgår inte av budgeten. Det har inte heller stått att läsa på t.ex. DN-debatt. Förmodligen vet inte regeringen själv. Alternativet är att man vet men mörkar.

Regeringen anger i budgeten att ”Landsbygdsprogrammet är ett av regeringens flera viktiga verktyg för att bidra till att hela Sverige ska kunna leva och för att säkerställa utvecklingen i hela landet”. Under den nuvarande programperioden har landsbygdsprogrammets pengar används för att finansiera miljöåtgärder, gårdsbaserad biogas, bredbandsutbyggnad och andra åtgärder som syftar till att ge bättre möjligheter att bo och försörja sig på landsbygden.

Regeringen påpekar att ”huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar”. Ett sätt att hantera neddragningen kan vara att skjuta på betalningarna till slutet av perioden.

Merparten av de kommande årens nedskärningar beror på att regeringen förskjuter utbetalningen av EU-pengarna inom programperioden. Massiva neddragningar 2014–2017 kommer alltså att delvis matchas av ökning 2018–2020. Denna instabilitet kommer dock att skapa osäkerhet och oreda såväl inom administrationen som hos mottagarna. Det kommer att leda till att ersättningarna stuvats om, försvinner för att återkomma fast då kanske i andra former. Det kommer att minska administrationens effektivitet och öka krånglet för mottagarna. Ovanpå vädermaktens nycker måste alltså bönderna nu också hantera regeringens ryckiga landsbygdsprogram.

Skälen till regeringens jojo-spel med sänkningar följda av framtida höjningar av landsbygdsprogrammets anslag framgår inte av budgetpropositionen. Det kan därför inte uteslutas att det hänger ihop med regeringens skattesänkningar och trixande med utgiftstaket.

De närmaste årens nedskärningar kommer att drabba landsbygden och många jordbrukare. De kan komma att gå ut över områden som bredbandsutbyggnad, viltstängsel för att förebygga konflikter när rovdjur letar sig fram till nya områden, gårdsbaserad biogas eller regeringsprogram för mat och skog. Kanske vissa aktiviteter kommer att finansieras av andra budgetposter i andra utgiftsområden. Det är inte otänkbart att regeringen försenar utbetalningar till lantbrukare, ett slags tvångsinlåning. Eftersom det enligt EU-besluten kommer att finnas en möjlighet att överföra medel från arealbidragen (eller gårdsstödet) till landsbygdsprogrammet kan också den frågan komma upp till diskussion.

Redan nu är det klart att regeringens nedskärning kommer att gå ut över miljön.

4.1.2 Miljön drabbas

Enligt en uppskattning från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (Bonde söker bidrag, ESO 2013:6) har miljöstatsningar uppgått till knappt 70 procent av statsningarna från det nuvarande programmet. Naturvårdsverket skriver om betydelsen av landsbygdsprogrammet i sin senaste uppföljning av de nationella miljö kvalitetsmålen: ”Utformningen av miljöersättningarna inom det framtida landsbygdsprogrammet är således en nyckelfråga för flera miljö kvalitetsmål, medan andra jordbruksstöd delvis kan motverka miljö målen.” Bakgrunden är att nuvarande styrmedel inte räcker för att nå 14 av de 16 av riksdagen beslutade miljö målen (Naturvårdsverket Rapport 6557). Fler än hälften av dessa missade miljö mål påverkas av jordbruket, t.ex. *Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv, Ingen övergödning, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Grundvatten av god kvalitet*.

Den första konkreta konsekvensen kom dagen efter att statsbudgeten offentliggjordes då Jordbruksverket meddelade att följande ersättningar nu stoppas:

- ? Minskat kväveläckage.
- ? Skyddszoner.
- ? Skötsel av våtmarker.

Fel! Okänt namn på

- ? Naturfrämjande insatser på åkermark.
- ? Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet.
- ? Miljöskyddsåtgärder.
- ? Bruna bönor på Öland.
- ? Hotade husdjursraser.
- ? Natur- och kulturmiljöer i renkötselområdet.

Nu kommer också pressuppgifter om att stöd till viltstängsel stoppas. Det är således stora miljöproblem som övergödning och biologisk mångfald som påverkas.

5 Ett hållbart jordbruk

Miljöpartiet anser att framtiden för jord-, skogs- och vattenbruk ligger i hållbart brukande i samklang med naturen och inom de ekologiska ramarna. Dit är det i dag alltför ofta långt. Jordbruket spelar en central roll för samtliga de områden där mänsklig aktivitet enligt forskningen överskrider planetära gränsvärden: klimat, biologisk mångfald och kväveomvandling. Jordbruket är helt dominerande för kväveomvandlingen.

Inom jordbrukspolitiken står vi inför ett vägval: Å ena sidan en försämrad miljö och mindre ekosystemtjänster till följd av en ökad intensifiering av jordbruket med ökad användning av handelsgödsel och bekämpningsmedel, och på sikt användning av genmodifierade organismer och en alltmer koncentrerad storföretagskontroll över utsädesmarknad. Å andra sidan större förmåga att motstå klimatförändringar och andra störningar och mer ekosystemtjänster, tack vare ett ekologiskt anpassat jordbruk baserat på större mångfald och mer multifunktionalitet. Regeringen tycks ha valt väg med sitt fortsatta stöd till godkännande av nya genmodifierade grödor (GMO) i EU och sitt fortsatta naggande i kanten av stödet till ekologisk produktion. Det kommer dessvärre också signaler om att krafter inom alliansen är beredda att offra viktiga värden i det svenska och europeiska jordbruket för att få ett handels- och investeringsavtal med USA. Näringslivsintressen i USA vill använda handels- och investeringsavtalet som ett sätt att komma åt europeiska regleringar på områden som GMO, användning av hormoner och antibiotika vid köttproduktion och klorbehandling av slaktade kycklingkroppar.

Miljöpartiet vill investera i framtidens jordbruk. Vi vill stödja en omställning till en hållbar livsmedelsproduktion med ökad ekologisk produktion, större mångfald och mer framtida ekosystemtjänster. Vi vill till exempel möta mjölkkrisen med ett offensivt stöd till omställning till ekologisk produktion med mindre beroende av världsmarknadspriset på foder. Vi vill värna åkermarken bl.a. genom att klassa den som riksintresse. Vår vision är 100 procent ekologiskt. Vi utvecklar vår syn på behovet av en övergripande jordbruks- och livsmedelsstrategi i annat sammanhang.

Miljöpartiet vill också satsa på bättre djurskydd.

Ökad miljöhänsyn och ökad hänsyn till ekosystemtjänster bör vara utgångspunkten för översynen av landsbygdsprogrammet i Sverige och regeringens agerande i samband med utvecklingen och genomförandet av EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskepolitik. Forskningen och utbildningen om ekologiskt hållbara odlingssystem bör utvecklas, så att odling i högre utsträckning sker med kunskap om biologiska system och dess begränsningar.

5.1 Jordbrukets klimatarbete

Jordbruk och fiske står för en åttondedel av utsläppen i Sverige, åtta miljoner ton per år. Det är en liten minskning sedan 1990 då utsläppen var nio miljoner ton. Minskningen beror främst på att antalet nötkreatur har minskat. Fram till år 2020 väntas utsläppen minska med en miljon ton per år.

Inom jordbrukssektorn är det särskilt tydligt att utsläppen i Sverige inte speglar svenskarnas verkliga klimatpåverkan. Samtidigt som antalet nötkreatur i Sverige har minskat ökar importen av kött och andra livsmedel. Totalt sett har klimatpåverkan av svenskarnas matvanor ökat, men utsläppen sker i andra länder, ofta sådana som saknar åtaganden att minska sina utsläpp. Därför är det viktigt att inte bara arbeta mot utsläpp i det svenska jordbruket, utan även minska importen av klimatpåverkande mat från andra länder.

Miljöpartiet vill minska utsläppen i Sverige genom att ge ett stöd till de jordbruk som vill producera biogas genom rötning, ett s.k. metanreduceringsstöd. Det ger dubbel miljönytta eftersom man tar hand om gödsel och annat avfall som annars hade gett utsläpp, samtidigt som biogasen används i arbetsmaskiner eller fordon där den ersätter diesel och bensin. Stödet är på 140 miljoner kronor per år eller totalt 560 miljoner kronor utöver regeringens budget 2014–2017 och går genom ett nytt anslag *Stöd biogas gödsel* inom utgiftsområde 21 Energi. Där finns också ett stöd till biogas i mackar på 50 miljoner kronor per år (se bl.a. motion 2012/13:N404).

Jordbruket använder konstgödsel som tillverkas utanför Sverige och varje år orsakar 1,3 miljoner ton i utsläpp av växthusgaser i tillverkningsprocessen. Vi vill införa en skatt på konstgödsel och föra tillbaka pengarna till jordbruk som minskar sina utsläpp, ökar jordens upptag av koldioxid eller genomför andra miljö- och klimatinsatser. Detta utvecklas närmare nedan.

5.2 Rikt odlingslandskap

För att börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag och andra åtgärder avseende framför allt odlad mångfald och husdjursgenetiska resurser föreslår vi ökning av anslaget 1:9 *Statens jordbruksverk* med 22 miljoner kronor per år. Vi föreslår också att anslaget ökas med ytterligare 19 miljoner kronor per år för arbetet med djurskydd (se nedan).

I åkerlandskapet riskerar småbiotoper, artrikedomen och förekomsten av sådana arter som är hotade att minska. Miljömålsrådet påpekar att arters möjlighet till anpassning till klimatförändringar försåras. För att motverka detta

Fel! Okänt namn på

har rådet föreslagit ett nytt delmål avseende åkerlandskapet och en rad åtgärder, bl.a. utökat stöd till bioträda (mångfaldsträda), information och uppföljning. För att kunna genomföra förslag från Miljömålsrådet och senare förslag avseende den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena i åkermarken föreslår vi en ökning av landsbygdsprogrammet genom anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* med 258 miljoner kronor per år mer än regeringen satsar. Detta finansieras genom återföring av en del av intäkterna från en återinförd skatt på konstgödsel (se nedan). Därutöver lägger vi ytterligare 300 miljoner kronor för att upprätthålla miljöersättningarna i landsbygdsprogrammet trots EU:s neddragningar. Sammanlagt blir det en ökning med 558 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Samtidigt vill vi se en ändrad inriktning och bättre träffsäkerhet i landsbygdsprogrammet. Vi vill i ökad utsträckning fokusera på åtgärder för att ställa om jordbruket till framtidens ekologiska produktion, samt miljöersättningar. Vi vill t.ex. att ersättningar riktas till djurhållning som är av vikt för biologisk mångfald i stället för det generella bidraget eller ”ko-peng” som landsbygdsministern föreslagit. Vi vill också stödja tillämpad forskning, metodutveckling och rådgivning, särskilt inom ekologisk produktion. Tydliga prioriteringar och bättre träffsäkerhet blir särskilt angeläget till följd av regeringens kraftiga anslagsminskningar, långt utöver EU:s neddragningar.

Brist på kunskap om naturen och biologisk mångfald anförs ofta som ett hinder mot åtgärder för att i enlighet med nationella miljömål och internationella förpliktelser hejda förlusten av biologisk mångfald. Som ett led i kunskapsuppbyggnaden om biologisk mångfald satsade regeringen 2001 på ett långsiktigt projekt för att kartlägga de arter som förekommer i Sverige. Regeringens beslut att riva upp den långsiktiga satsningen är kortsynt och oförenligt med projektets karaktär. Vi utvecklar vår syn på regeringens förslag om Artprojektet vidare i motion 2012/13:MJ280. Vi vill satsa 15 miljoner kronor årligen på Artdatabanken på SLU (anslag 1:24 *Sveriges lantbruksuniversitet*) för att trygga det fortsatta arbetet.

5.3 Ekologiskt lantbruk

Det ekologiska lantbruket bidrar till att flera miljömål nås. Dessutom bidrar det till att markens produktivitet bevaras på sikt. Regeringen har slopat det särskilda anslaget för stöd till det ekologiska lantbruket med motiveringen att pengarna fördes till andra budgetposter. Det står nu klart att stödet till det ekologiska lantbruket i praktiken har minskats med mer än hälften, om än på ett osynligt sätt. Dessutom har villkoren för stödet försämrats. Inom landsbygdsprogrammet har dessutom flera förändringar av villkoren för ersättningen till ekologisk produktion lett till kraftiga minskningar av utbetalningarna till ekostödet redan innan de kraftiga minskningar som nu aviseras i landsbygdsprogrammet. Vidare är nivåerna för stöd till ekologisk produktion i allmänhet låga, särskilt i förhållande till periodvis kraftigt höjda marknadspriser för konventionella produkter. Allt detta bidrar till att ekologisk produktion inte utvecklas i takt med efterfrågan, vilket i sin tur leder till både onödiga

prisökningar för konsumenterna och uteblivna marknadsandelar för svenska jordbrukare. Den svenska stagnationen står i bjärt kontrast till utvecklingen i Danmark.

Miljöpartiet vill införa ett omställningsstöd till certifierad ekologisk produktion. Det behövs för att delvis täcka extrakostnader som andra maskiner, skördebortfall under omläggningsperioden, kostnader för certifiering m.m. Det statliga stödet till certifierat ekologiskt lantbruk och omställning till ekologisk produktion behöver ökas. Vidare bör regeringen göra en översyn av ersättningsnivåerna för certifierade producenter. Dessutom bör ett mål införas för Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, att redovisa hur de kunskapsförsörjer det ekologiska lantbruket, ekologiska livsmedelsföretag, ekologiska handelsaktörer och konsumentorganisationer.

För den långsiktiga utvecklingen är det också viktigt med åtgärder som främjar och underlättar konsumtion av ekologiskt producerade livsmedel, både i hushållen och i storkök och offentlig sektor. Stödet till denna verksamhet behöver återställas.

Miljöpartiet föreslår att 17 miljoner kronor per år förs över från anslaget 1:16 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* och 10 miljoner kronor per år förs över från anslaget 1:20 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* till ett nytt anslag *Åtgärder ekologisk produktion*. Ytterligare medel tillförs från intäkterna från skatten på konstgödsel. Anslaget uppgår till 60 miljoner kronor per år från 2014.

5.4 Skatt på kväve och kadmium i konstgödsel

För några år sedan avskaffade regeringen skatten på kväve och kadmium i konstgödsel. Skatten syftade till att minska tillförseln av kväve till åkern och utsläppen av kväve till våra övergödda hav och vattendrag. Skatten fungerade också i praktiken som ett gränsvärde för kadmiumhalten i konstgödseln. Kadmium i våra livsmedel är ett folkhälsoproblem, som särskilt drabbar kvinnor. Regeringen har sent omsider insett problemet med att skatten avskaffades och gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att försöka hitta andra lösningar. Det har visat sig vara svårt.

Medlen från konstgödselskatten återfördes till jordbruket, i första hand i form av ersättningar inom landsbygdsprogrammet i anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, men även genom bland annat tillämpad forskning. Återföringen skedde med två års eftersläpning. Återföringen upphörde först 2012. Därför föreslog regeringen en neddragning av landsbygdsprogrammet med cirka 200 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2012.

Vi vill återinföra skatten på kväve och kadmium i handelsgödsel. Det är en åtgärd för bättre folkhälsa och mot övergödning. Intäkterna bör som tidigare återföras till näringen, i första hand i form av ersättning för miljöåtgärder. Vi vill satsa en del av intäkterna på ett nytt anslag *Åtgärder för att främja ekologisk produktion och konsumtion*. Merparten, 258 miljoner kronor, återförs som vi har föreslagit förr om åren genom en ökning jämfört med regeringens förslag av anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för

Fel! Okänt namn på

landsbygdsprogrammet, i första hand för åtgärder som bidrar till att miljömålen nås.

5.5 Nollvision för avverkning av nyckelbiotoper

Kvarvarande skyddsvärda skogsområden räcker inte till för att hejda förlusten av biologisk mångfald även om de skulle få formellt skydd. Ytterligare områden behöver restaureras och återställas. Det är särskilt angeläget att förhindra att de allra viktigaste biotoperna avverkas. Vi föreslår därför en nollvision för avverkning av nyckelbiotoper. Uppgifter från Skogsstyrelsen och riksdagens utredningstjänst ger vid handen att detta skulle fordra ytterligare 380 miljoner kronor per år i ersättningar till markägare. Detta sker genom de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen. Detta genererar också ökade kostnader för Skogsstyrelsen för bl.a. inventering av anmälda områden inför avverkning.

Regeringens satsningar är otillräckliga. Vi föreslår att skyddsarbetet byggs upp etappvis under tre år. Det innebär en ökning, utöver regeringens förslag, av anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* med 100 miljoner kronor 2014 samt anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* med 15 miljoner kronor 2014 för att fortsätta öka. Detta är utöver satsningarna för skydd och skötsel av skog i utgiftsområden 20 Allmän miljö- och naturvård samt 1 Rikets styrelse. Vi föreslår en rad andra åtgärder för att värna om skogen i bland annat motion 2013/14: MJ506.

5.6 Förebygga konflikter kring rovdjuren

Rovdjursutredningen föreslog 2013 att upp till 18 miljoner kronor skjuts till anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för både ökade ersättningar vid viltskador och förebyggande åtgärder, som ett led i arbetet för att minska konflikter kring rovdjuren. Regeringen sänkte anslaget i stället förra året, en sänkning som kvarstår. Konflikter kring rovdjur kan minskas genom att staten ger ersättning för viltstängsel och för tamdjur som skadas av rovdjur. Det är särskilt viktigt med bidrag till viltstängsel i områden där varg etablerar sig på nytt. Bidrag till viltstängsel är som nämnts ett område som drabbas av regeringens neddragning till landsbygdsprogrammet. Miljöpartiet höjer anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* med 20 miljoner kronor per år.

5.7 Ansvar för djuren

Djuren har ingen rösträtt och är därför en grupp som är lätt för en ointresserad regering att strunta i. För oss gröna sträcker sig solidariteten över artgränserna, och vi ser därför stora behov att förbättra villkoren för djuren. Vi föreslår därför ett djurskyddspaket på 98 miljoner kronor 2014 och 103 miljoner kronor därefter med följande delar.

Djurskyddskontrollerna har ända sedan omorganisationen 2009, då ansvaret flyttades från kommunerna till länsstyrelserna utan att tillräckliga resurser

Fel! Okänt namn på

skickades med, varit otillräckliga. För att hinna med anmälningar som kommer in har de förebyggande kontrollerna många gånger fått prioriteras bort. Till exempel hade 2011 mindre än hälften av landets länsstyrelser gjort kontroller av djurtransporter, trots att EU-kommissionen tidigare har uppmanat Sverige att göra fler kontroller. Länsstyrelserna behöver därför få ytterligare resurser för att kunna upprätthålla en god tillsyn. Vi anslår 40 miljoner kronor per år för detta under utgiftsområde 1 anslaget 1:5 *Länsstyrelserna m.m.*

Sedan den borgerliga regeringen lade ner Djurskyddsmyndigheten som en av sina första åtgärder 2006 har det saknats en myndighet som företräder djurens perspektiv. För att inte slå sönder djurskyddsarbetet med ständiga omorganisationer föreslår vi i dagsläget inte att Djurskyddsmyndigheten återinrättas, utan nöjer oss med en mindre förändring. Vi föreslår en djuretisk ombudsman – en DjurO. Den ska verka för en god etisk grund, utvärdera djurskyddskontrollen, göra djuretiska årliga revisioner samt ge djuretiska råd. Jordbruksverket ska fortsatt ha ansvar för att verka för ett gott djurskydd, fungera som en central kontrollmyndighet samt vara förvaltningsmyndighet för djurskyddet och meddela föreskrifter. Vi föreslår 20 miljoner kronor per år i ett nytt anslag *Inrättande av djuretisk ombudsman*.

För att stärka djurskyddsarbetet på Jordbruksverket, så att myndigheten kan stärka stödet till de regionala tillsynsmyndigheterna och vässa arbetet med att uppdatera föreskrifterna för att bättre spegla djurskyddslagens intentioner att djur ska skyddas mot onödigt lidande och ges rätt att bete sig naturligt, krävs ett tydligt uppdrag och ökade resurser. Vi stödjer också Djurskyddslagsutredningens förslag att inrätta ett vetenskapligt råd till stöd för verkets arbete med att uppdatera djurskyddsföreskrifterna. För detta föreslår vi att anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk* utökas med ytterligare 10 miljoner kronor per år (utöver den ökning om 22 miljoner kronor per år som vi föreslår för miljömålsarbetet). Därtill föreslår vi att Jordbruksverket återfår medel för djurskyddsbefrämjande forskning som tidigare överförts till Formas. Jordbruksverket framhåller att överflyttningen försvårade kopplingen mellan de forskningsbehov som identifieras i anslutning till verkets arbete och finansieringen av forskningsprojekt, och att en återflytt skulle vara en fördel. För att inte behöva prioritera ned angelägen djurskyddsforskning föreslår vi att Jordbruksverket tillförs 9 miljoner kronor för djurskyddsfrämjande forskning, varav 6 miljoner kronor finansieras genom att Formas anslag till detsamma upphör. Sammantaget får Jordbruksverket 19 miljoner kronor per år för mer forskning och arbete med djurskydd.

Ett viktigt arbete för att på vetenskaplig grund stärka djurens välfärd görs också vid Nationellt center för djurvälstånd (SCAW) vid SLU i Uppsala, som utöver forskning arbetar med utbildning och rådgivning på djurvälståndsområdet. Vi föreslår att anslaget 1:24 *Sveriges lantbruksuniversitet* ökar med 5 miljoner riktat till verksamheten vid SCAW (utöver de andra satsningar vi gör på SLU).

Utvecklingen av alternativ till djurförsök går framåt och kan i många fall erbjuda fördelar inte bara ur etiskt utan också ur vetenskapligt perspektiv. Sverige saknar dock en samlad instans som arbetar med samordning, strategier för minskad försöksdjursanvändning, insamling och spridning av inform-

Fel! Okänt namn på

ation, rådgivning till de djurföröksetiska nämnderna och liknande. Ett 3R-center (*replace, reduce, refine*) för alternativ till djurförök, lämpligen förlagt till SCAW, skulle kunna bidra till detta liksom till att uppfylla Sveriges åtaganden enligt EU:s nya djurförökdirektiv. Vi föreslår att ett nytt anslag, *3R-center för alternativ till djurförök*, tillförs 5 miljoner kronor 2014 och 10 miljoner kronor per år därefter.

Dagens anslag för forskning om alternativ till djurförök är en liten summa i forskningssammanhang – inte minst i jämförelse med de betydligt större summor som varje år satsas på forskning med djurförök. Ett större anslag skulle ge tryggad finansiering för fler lovande projekt som idag ratas. Vi föreslår att utgiftsområde 16 anslag 3.1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* utökas med 15 miljoner kronor per år.

Utöver det satsar vi som nämnts ovan på en ökning av anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.*

Stockholm den 4 oktober 2013

Kew Nordqvist (MP)

Helena Leander (MP)

Tina Ehn (MP)